

räckliga, för att uptagas i en ständig domstol, sådan som den J föreställt? Visserligen har jag hört sägas, att J redan ären lika förnäme, som J skullen blifva, om J utnämndes till Borgmästare och Rådmän. Ja, det påstås till och med, att J hafven tjänster i staten, lika förmånliga och ansvariga, som mången Borgmästare- och Rådmanns-beställning *). Detta tyckes väl icke hafva ingått i er anklagares beräkning; men han måtte veta, hvad han skrifer, så framt han annars är en man af bepröfvad integritet och har alla de förbindelser, hvilka göra redovisningen för åtgärder särdeles vigtig. Jag lyckönskar Er, om J kunnen beslå honom; men säkert skall han visa Er, att J icke dugen för de platser, J beklädt.

Skälen, på hvilka man fördömer Er, angå mig för öfrigt icke. Skullen J vilja vänta, till dess jag får läsa domen (om någonsin den blir tillgänglig för den allmänhet, som i förhand trakteras med recensioner deraf) — så skall jag likväl kända säga Er, hvad jag menar, i fall J hafven lust att höra det. Imedlertid är jag mer än tillräckligt öfvertygad, att dessa egendoms-förmögenhetens kämpar, som slå Er till jorden, ej hafva orätt dertfore, att de i tid, på svenska och latin, söka *captivare auram popularem*, och göma domen i bakhåll, till dess de af det gjorda

försökets verkan kunna sluta, huruvida domens utgifvande kan göra ondt eller godt. Om ej en viss egendomsförmögenhet fordrades till förlaget; så skulle jag sjelf vara färdig att låta trycka det vidlyftiga arbetet, ehuru nu detta måtte vara kämparne till nöjes, eller ej. Ären J sjelfva mindre rädda om penningarne än jag, så trycken, mina Herrar, trycken och låten allmänheten läsa. Kunnen J komma skadeslöse från förlaget; så mycket bättre. Hvarom icke; så hållen äfven förlusten till godo, såsom ett välförtjent straff för det J retat folk och icke varit bättre kände af Allmänna Journalens redaction, än att den kunnat tillåta sig mot Er en sådan glömska af hvad den bordt iakttaga, derest den velat behandla Er efter hederns lagar -- för att icke nagelfara, hvad som tilläfventyrs må vara brutet emot den lag, hvars fordringar kunna inför domstol utkrävas.

Jag vet, hvad J skullen kunna svara. Er uprättelse bör vara den allmänna maktens omsorg; J hafven handlat såsom embetsmän. I följd af publikt åtal bör det kunna åläggas den, som utgifvit smädelsen, att äfven utgifva det arbete, han smädat, om han ej, återkommen till känsla af sin pligt, gör det frivilligt. Men att göra det frivilligt, kunden J påstå vara det enda sättet för honom, att icke göra sig misstänkt såsom fruktande ljuset och medbrottslig i någon plan till allmänna omdömet missledande.

Hvad batar Er, mina Herrar, att tala om sådant? Sen J ej, till hvad grad J gjort Er förtjente af helt annat, än skydd af hederns och samhällets lagar? Jag säger med Brefskrifvaren: "Mitt lugn är sördt, mitt sinne uprördt, och jag ser ingen annan väg för min tillfredsställelse," än den han valt efter domens läsning, och den jag väljer, utan att hafva läst, att nemligen, — (icke "inför allmänheten afbedja

*) Ordföranden Hr Tullgren är ständig ordförande åti en Ägoskillnads-rätt i Skåne, och har titel af Advokatfiskal. Ena tillsförordnade Rådmanen Hr Hellichius är Protonotarius i Alm. Magasins-direktionen och Notarius i Kammar-Collegium. Tredje ledamoten Hr Bring har äfven varit Ägoskillnads-domare i Skåne och är titulerad Håradshöfdinge. Han inochar nu Kongl. Hofrättens förordnande att till årets slut i Herr Tullgrens ställe föra ordet uti extra Rådstugurätten öfver Hallska rättegångarne.

min fördom" — ty någon sådan har jag aldrig haft, — utan blott) "såsom en ropande röst i den ödsliga öknen, hyarest den himmelska Gudinnan (Rättvisan) nu mera synes förlägen vandra, bereda henne framgång till dem, som vaka öfver lagarnas efterföljd."

Ja, må man vaka öfver lagarnas efterföljd! Må den himmelska Gudinnan bli försonad och hennes hämd grullig öfver dem, som genom en enda dom förstört hennes rike hos oss och jagat henne ut i den ödsliga öknen! O J våldsvarkare, som denna förebråelse drabbar! invänden ej, att den är något svulstig, ja stöter på vansinnighet. Begripen, att det resonneras annorlunda, när man jämrar sig öfver motgång och förtryck för en fattig stympare — måtte han ock till person och egendom vara ett våldets och omensklighetens offer, — än när man beskärmar sig öfver *crimen læsæ fortunæ* (för att vara latinsk, såsom min föregångare), öfver grofva ingrepp i en grof kassa, öfver sidvördnad mot egendomsförmögenheten, öfver det oerhörda återställandet af en oerhörd summa, som i tretton år varit i en annans än sin påstådda ägares hand! Medgifven, att hvem helst, som skulle undergå ett sådant öde, ägde endast två utvägar: den ena, att finna sig rättvist dömd, visa sig villig att utgifva, hvad man genom vanvård, försummelse, missräkningar, vare hvad som helst, kommit att blifva skyldig, men aldrig upsåtliga velat, till en annans skada, tillegna sig — och den andra, att skrika af alla krafter öfver våld och orättvisa, ehvad man må vara rätt eller orätt dömd, upröra himmel och jord, spara intet medel, klaga så med ett ord, som när man har allt att vinna, men platt ingen ting mer att förlora.

Jag bekymrar mig, som sagdt är, för närvarande alldeles icke om edra domskäl.

Brefskrifvaren min föregångare har läsit domen, och på honom måste man lita. Således har man ganska orätt, när man bestrider något i hans upgifter, såsom jag hört en och annan göra, beskyllande honom, på vanligt sätt, för *lögnaktiga* upgifter och vrängda framställningar. Huru kan väl någon, som icke läsit, beslå honom, som läsit? För öfrigt hvad hjälper det, om J skullen bevisa, att J dömt rätt? Domen öfver Er är ju i alla fall redan gifven.

Betrakten imedlertid det herrliga resonnementet om John Halls (eller hvar och en cessionants) rättighet till redovisning af sin afträdde egendoms vårdare, Sysslomännen i konkursen. Man vill ej mera rakt neka, att en sådan rättighet existerar, sedan man vet, att Kongl. Majt fastställt den genom dom just i Halliska redovisningstvisten. Men man känner *behovet* att neka det, och man gör, så godt man kan. Man förfäktar, att afträdande gäldenär äger "ingen vidare rättighet till sin egendom, utan fördringsägarna (äga) att deraf göra sig betalte, så långt den kan räcka, på hvad sätt med en alldeles oinskränkt dispositions-rätt, de anse detta ändamål kunna uppfyllas." Man kallar detta "en rättighet, svarande mot borgenärernes åliggande att åtnöjas med den olyckliges afstådda qvarlevor, utan rätt till framtida kraf" — medgifvande således, att rättigheten ej kan tillkomma någon, som icke erkänner detta åliggande, utan begagnar den af konkurs-stadgan ovilkorligen lemnade rättighet för hvarje borgenär att bestrida cessions-förmån. Neken ej, m. H., att gäldenärens skiljande från *all vidare rätt till dess egendom* är lika välgrundadt, som åliggandet för borgenärer att nöjas med hans afstådda qvarlevor, utan rätt till hvad han framdeles ärfver eller förvärfver, och beundren den skarpsinnighet, hvarmed man från

denna djupa lära leder sig till det utslaget, att gäldenärs rätt ej kan utvidgas längre, än till afkortning på hans skuld, hvarför tillgångarne ej skulle förslå. Man nekar dock icke, att gäldenär kan få en rättighet äfven till öfverskottet, om det blir något; men man säger, att denna rättighet ej är positiv utan negativ, i kraft af den afträdande ägarens närmare rätt än någon annans; och af allt detta slutar man, med godt sammanhang, att den afträdande ej får fordra redovisning för allt slags misshushållning och förlust, utan blott för hvad som kallas *olaga behandling*. — Betrakten, säger jag, detta herrliga resonnement, och erkännen. Er vederlagda. Sen ett prof af den skarp-sinnighet, som genomskådar bristerna i hela ert bräckliga arbete och låter Er umgälla edra grofva förgripelser.

Om examina och akademisk upfostran för embetsmän.

Man klagar på en gång öfver brist på dugliga embetsmän och öfverflöd på embetsmän. Är denna klagan grundad, så kan väl svårligen något viktigare ämne finnas för en medborgerlig undersökning, än den om orsakerna till det onda och medlen till dess botande.

Det brukas mycket att afhugga dylika knutar, i stället för att lösa dem; att hugga till med direct förbud eller befallning, utan att fråga efter, om hugget icke möjligen kunde tillika träffa sjelfva de ömaste vitala delarna. Så har man, genom påbud och förordningar, vid viten ålagt folk att vara patriotiska, idoga, försigtiga; så har man velat tvinga fram konster och slöjder, genom tvång på en hel nation att i evighet skatta åt några kladdare, som skulle före-

ställa fabrikanter och konstnärer; så har man dränkt hela fält, för att få qvarnar och valkverk att gå (och NB. i detsamma förbjudit hvar och en att anlägga dylika verk, på det de sålunda genom onaturliga upoffringar frambragta måtte få njuta sitt monopolium i fred); så har man fruktat, att folket skulle föröda sina skogar, och därför befallt att skogarne skulle ruttna eller förödas i sin späda växt.

I alldeles samma stil skulle en befallning vara, hvarigenom sökande till embeten inskränktes till ett visst antal och, då detta vore fullt, ingen finge presentera sig såsom embetsmannacandidat. Denna grundsats är det, som leder Holländarne i Ostindien, då de bränna up peppar-magasinerna, på det pepparen icke må falla i pris. Man bränner up den peppar, som är öfverflödigt, utan att bekymra sig om, huruvida den är den sämsta eller icke.

Nej, annorlunda måste man sörja för embetsmännens duglighet, annorlunda förbygga öfverflödet af tjenstsökande. Vi hafva vederspel af embetsverk (åtminstone ett), där tilloppet af sökande nästan aldrig är förstört, sällan tillräckligt. Om man således kunde utfundera orsaken till denna skilnad i tillopp, denna respect för inträdet i dylika verk; så vore knuten löst: man behöfde blott härma.

För att taga exemplet nära och från hvad hvar man känner, kan man blott anföra, att Kongl. Maj:ts och Rikets Bergs-Collegium, sedan den nya föreskriften om Bergs-examen gafs, aldrig är öfverlupet af ynglingar, som söka inträde, och alltid måste nästan öfvertala de händelsevis kommande att qvarstadna och göra tjenst. Den, som sett syndafloden vid andra verk, kan icke föreställa sig hur detta tillgår. Orsaken är imedlertid helt enkel: för inträdet i bemänte Collegium fordras en ganska bister exa-

UTLÄNDSKA NYHETER.

men; för att blifva antagen där, måste man hafva en verklig vetenskaplig bildning i sin sak. Inför blott samma fordran i de öfriga verken. — och det ofantliga tilloppet skall upphöra.

Men, svarar man, den är ju införd. Vill man inträda t. ex. i Konungens Cantzli, så fordras därtill examen i så många vidlyftiga och svåra vetenskaper, att den icke gärna kan presteras af barn eller idioter. Endast historien, endast statistiken, endast språkerna o. s. v. fordra långt och tråget arbete. Hur är det då möjligt, att, såsom man påstått, barn, utan hu'vud eller kunskaper, kunna skockas in i Cantzliet? — Jo, det är möjligt på det sätt, att de inträdande ynglingarna i allmänhet kunna — *intet af allt hvad de borde kunna*. Af historien veta de några nakna årtal, hvilket dock är det minst viktiga, blotta skellet, af historiens studium; men i sjelfva historiens anda hafva de icke det aldaringaste inträngt — och detta måste man dock, om statsmannen eller medborgaren skall hämta något ur vetenskapen. I statistiken veta de ziffror, som uttrycka longitud, latitud, folknummer, quadratmil o. s. v.; men frågar man dem om ländernas verkliga beskaffenhet, om folkens och staternas tillstånd, om lagar och regeringssätt (det viktigaste, nästan det enda, som är af vigt för statsmannen), så stå de stumma och begripa knappast, hvarom frågan är. I språken veta de jemnt up nog, för att i dag dragligt skriva en så kallad chria och i morgon glömma alltsamman. Modersmålet är det, som minst är känt; och därför får man ofta blygas och hissna öfver språksfel i de skrifter, som utgå från Konungen eller embetsverk.

(Forts. c. a. g.)

Spanien. Under de sista heta debatterna om Riegos förvisning och om klubbarna har man icke blott haft tillfälle att se talenter i värtaligheten utan äfven att märka, huru Cortes delat sig i två partier. Ministrarnes är tydligen det öfvervägande äfvensom det af den lugna allmänhetens pluralitet gillade.

D. 4 Sept. gjorde Alv. Guerra motion mot klubbarna, af innehåll, att en commission måtte tillsättas, för att föreslå, huru friheten att diskutera politiska ämnen skulle kunna, med förekommande af missbruk, försäkras medborgare. Debatten blef tillig och lång. Ministrarne upkallades, förklarade, att berättelserna om hvad som på thetren förefallit vore öfverdrifna, och röstade för Guerras motion, äfvensom Lastarria och M. de la Rosa. Alpuente ville bibehålla klubbarna; Torrenos fordrade deras afskaffande; "de vore lika intoleranta som Inquisitionen, afskyvärd i åminnelse; alltid skulle han resa sig mot utsväfningar, hvarifrån de ock måtte komma; denna discussion skulle blifva nationen hälsosam, i det den visade Cortes's moderata och visa liberalism." Ett Utskott nämndes, för att afgifva sådant lagförslag, som Guerra motionerat; och Zapatas hemställan, att klubbarna under tiden måtte inställas, förkastades. — D. 5 upstodo åter långa debatter om händelserna på thetren. Isturiz påstod regeringen hafva öfverskridit sin magt. Beslöts, att ett utskott skulle utlåta sig öfver Riegos petition; och detta utskott blef, på Torrenos förslag, belöningsskottet. Som grundsats antogs, att Ministrarne ägde, under laglig ansvarighet, vidtaga mått och steg i afseende på den väpnade styrkan; att de således kunnat uplösa Leonska arméen, då de gjorde redo för nödvändigheten af ett dylikt steg. Häremot satte sig Guttierrez, Flores Estrada och Rom. Alpuente. M. de la Rosa: "constitutionen är angripen genom Riegos vägran att lyda Krigsministrarnes befallning och genom de sista uploppen i Madrid; för öfrigt fins ju ansvarighet ett lag." Isturiz: "Riego har ingen ting annat velat, än skydda representationen i nödfall." Alpuente: "Hans misstroende kan ej tädas, så länge conspiranterne i Burgos och Galicien äro ostraffade." Ochoa: "om, likasom 1814, en betydande corps trupper komme, för att med våld skingra congressen, hvarmed skulle den skydda sig? Ministrarne äro bra; men om de sjelfva blefve arresterade?" Ändligen gick man till ordningen för dagen.

D. 7 fondrades, att Ministrarne skulle afgifva berättelse om de sista händelserna och de uproriska rop, som hörts äfven i palatset. Torreno: "Jag vet, att endast constitutionens servila fiender så kunnat störa lugnet; man måste känna dem, de måste ur palatset, om de ock stå i Konungens tjänst eller höra till hvad parti som häldst. Ministrarne måste visa hela den dem tillhörande karakter, och de deputerade skydda lagarna." Presidenten skref till Ministrarna, som genast kommo, och Arguelles upläste alla officiella berättelser om oroligheterna, jemte de af regeringen gifna befallningar. "Lugnet vore fullkomligt återställt; folket och garnisonen förtjente det högsta loford; en tjock slöja betäckte hela sammanhanget; ropen hade varit stridande mot hvarandra; detta beviste, att servilism och lyckleri troligen vore orsak, att man icke kunde komma åt de finaste trådarna i denna sak." Palarea och Guerra ville, att Konungen, i alla expeditioner, måtte kalla sig constitutionel Konung, och att det må förbjudas att ropa: Iefve Konungen, utan att tillägga constitutionel. Ministern: "en menniska har varit häktad, som ej kunde förmås att kalla Konungen constitutionel. Händelserna i går äro icke isolerade, utan hänga ihop med andra; och om det ändtligen måste så vara, är regeringen färdig att framlägga sanningen hel och oförställd." Torreno: "illa, att Ministrarne icke låtit arresteras alla Iugnets störare, åtminstone på ett quart." Alprente: "ja, de göra ingenting; och folket, som älskar constitutionen, måste väl skaffa sig rätt." Deona förderliga lära angrep Ministern och framlade regeringens skäl till sitt förhållande mot Riego. Afsigten hade varit att draga arméen från Leon, för att skydda den mot gala febern. Sedan Riego visat sig uppstudsig, vore han sänd till Oviedo att afvakta vidare befallning (en quartel, i quarter), icke såsom straff; utan för att visa honom att regeringens befallningar måste lydast. (Att sålunda sätta en officer på half sold och anvisa honom dess vistelseort, quartel, är ganska vanligt.) Guttierrez beklagade Ministrarnas ringa öppenhet, i det de icke nämnde Riegos och andra förtjenta patrioters afsättning och icke låto den slöja falla, som beträffade så många hemligheter. — Tacksägelser och gratificationer till trupperna beslötos.

D. 9 skedde det månadtliga Presidents-valef. Grefve Torreno blef President med 113 röster; Calatrava vice Pres. med 98.

Riegos Adjutanter påtaga sig att ensamme hafva sjungit på theatren. — Då, såsom sist berättades, Quiroga d. 7 förklarade, att tre eller fyra che-

fers tänkesätt icke delades af Leonska arméen, tillade han: "denna armée har icke den inbilskheten att tro sig ensam hafva befriat fäderneslandet. Madrids garnison, Galiciska trupperne och alla öfriga hafva lika mycket bidragit; Leonska arméen hade endast den glädjen att först fatta beslutet, och skall aldrig neka att lyda. Jag sjelf, som blott varit en af de första, lycklig i känslan att hafva medverkat till nationens väl, kan icke erkänna någon annan vilja än mitt fäderneslands, och vi äro alla öfvertygade, att det endast tillkommer allmänna tänkesättet och efterverlden att fälla domen öfver dygga mäns förtjenster." — Belönings-utskottet har afgifvit betänkande och tillstyrkt bifall till Riegos begäran att få uprätta en bataljon med namn de la constitution, men afslag angående den gröna färgen i cocarden. Upsyllandet af Quirogas lösten till arméen är tillstyrkt. Gr. Torrenos förslag om belöningar till Quiroga och Riego förvistes till samma utskott.

Portugal. Underrättelserna äro stridiga, obestämda och därjemte icke färska (de sista af d. 6 September). Oaktadt hvad bref från Porto af d. 5 säga, att nemligen dervarande Juntas President, Silveira, afmarcherat med 15 Regimenter linie-truppar och 12 milice; synes dock insurgenernas sak ingalunda hafva öfverhanden och mycket skadad genom Regeringens beslut om de gamla Cortes's sammankallande. Gr. Amaranthe hade fått depecher från sin bror, Presidenten Silveira (hvilken han kallar "ett allmänt känt djarlshjon"), skickat dem öppnade till Regeringen i Lissabon, afskurit all gemenskap med Porto, rigtat postvägen en annan väg, satt sig i förbindelse med Befälhafvarne i Beira och Minho, och väntade blott ordres från Gen. Leite (Öfverbefälhafvare för arméen, under Beresfords frånvaro, och tillika ledamot af Kongl. Regeringen i Lissabon) för att anfälla insurgenerna, Gen. J. L. Brandao de Almeida, som commenderar i Elvas, framlade för det samlade folket de från Porto ankomna depecher; och folket beslöt, att de, med betygande af dess undergifvenhet, skulle sändas till Lissabon. Äfven Beira, Alentejo och Algarvien äro lugna. Franska tidningen Constitutionel har väl, nr ett bref af d. 6, berättat, att Kongl. Regeringen erkänt Juntas och inbjudit henne att taga sitt säte i Lissabon; att insurgent-arméen hvart ögonblick väntades dit o. s. v. Denna nyhet är befunden oriktig och utspridd endast genom ett misstag, föranlett af af Kongl. Regeringens beslut om Cortes's sammankallande (hvilket i Lissabon väckt en ofantlig glädje, som yttrade sig genom sång och dans, hvori äfven Engelsmännen deltog).

Förberednings-commissionen till de gamla Cortes's sammankallande är i full verksamhet.

Italien. Det berättas, att Österrike vill uprätta ett läger på vänstra Po-stranden och att Konungen af Sardinien gör sin af 50,000 man bestående armée rörlig och provianterar Alessandria (hvilken fästning Österrike imedlertid påstås vilja besätta). Dagligen blir det allt svårare att få färdas emellan Italien och Schweitz.

Tyskland. Den 15 dennes öppnas Saxiska landtdagen.

Österrikiska hofvets communication med de Tyska hofven, angående händelserna i Neapel, innehåller hufvudsakligen förmaningar emot dylika demagogische Umtriebe, som dem carbonari förehåft i Italien, "utan någon yttre impuls och utan den minsta skenbara förevändning, i det de proclamerat anarchien såsom lag." Neapels revolution har visat, tydligare än någon annan händelse, att äfven i en regelmässigt och lofligen förvaltd stat, bland ett lugnt, förnöjsamt och med sin regering nöjdt folk, revolutionära sekters inslytande kan föranleda de gräsligaste skakningar och snar undergång. Kejsaren har lärt, huru farligt det är att med likgiltighet betrakta hemliga förbund och i mörkret smygande sammanväringar, och haru visligen de Tyska Furstarne handlat, då de med vaksamhet och stränghet angripit de första symptomerna af dylika straffbara försök. H. M. har beslutit att svara mot sin höga bestämmelse såsom Italiens beskyddare. Anfallen skola ske endast i högsta nödfall och riktas, aldrig emot någon rättmätig magt, utan mot väpnade rebeller. H. M. räknar på ett ostördt lugn i det inre Tyskland, så länge de Tyska hofven äro endrättiga och fasta. Tyskland är den stora äran förbehållen att, midt under stormarne af denna allt hotande tid, bibehålla sin lagliga ordning, sin oafhångighet, sin värdighet och sin gamla karakter. För detta ändamål är ingen upoffring för stor.

Stockholm. Ifrån den 25 till den 30 Sept. är på härvarande Metall-väg dels utklarerad, dels under lastning lagdt 5,800 skepp., och under sistledne vecka, eller från och med den 2 till och med den 7 dennes, 4,700 skepp. af alla sorter.

P. S. De i går ankomna Engelska tidningar gå till d. 29 Sept. och innehålla, angående England, ingen händelse af synnerlig vikt. Konungens sjöresa till Cowes är slutad. Wellington tros resa

till Pesh, där Hert. af Cambridge redan är. Drottningen emottager dagligen adresser från de talrikaste och mest ansedda corporationer och sällskap. Svaren äro mera bittra än förr. Regeringen skall för Hen. M:s räkning, hafva inköpt Pulteneys plan. Gr. Vassali har ankommit och medfört planritningar af alla hus, Dr. bebott under sina resor. Marq. Saugrati och sex andra vitnen för Dr. hos Lady Hamilton. Grefvinnan Oldi skall väntas, och Bergami vara beordrad att vistas nära Englands kuster, för att vara till hands, om Dr. ombud skulle finna hans närvaro nödig. Broughams bror skall hafva såfångt sökt öfvertala Storhertigen af Baden Cerimoni-mästare att komma och vittna för Dr. Wood har fått bref från sin i Italien resande son, som försäkrat, att alla vittnesmålen mot Drottningen skola fullkomligt vederläggas. W. tillade, då han berättade detta, "att vittnesmålen, som komma att alläggas för Dr., skola, såsom ett lastslag, förväna hela världen." Tidningarna innehålla en brefväxling af år 1816 mellan Bar. Ompteda och Capt. Hownam, som utmanat honom, emedan han var spion hos Dr. — Från Portugal gå nyheterna till den 13 Sept. — Gr. Amarante, jemte Tras os Montes och Beira, hafva förklarat sig för insurgenterna. Regeringen i Porto flyttat till Coimbra. D. 11 och 12 marscherade alla linietrupper derifrån mot Lissabon. Juntans blå arméer commenderades, den förra (4 reg. infanteri, 4 D:o jägare, med något cavalleri och artilleri) af Cabreira och Sepulveda; den andra (8 reg. Inf., 3 D:o jägare, något Cav, och Art samt Beiras milice) af Fältmarskalkarne Gasp. Texeira och Lacerpa. I Coimbra är redan en betydlig styrka och derifrån troddes blifva en allmän rörelse mot Lissabon, så snart Juntan hunnit armén. Man hoppades, att allt skulle gå lyckligt och utan blod, om blott utländingar icke blanda sig i saken. Kongl. Regeringen har sammankallat Cortes till d. 15 Nov., men utan att lofva någon ny constitution. — Från Neapel äro underrättelserna lugnande. Palermo tros gå in på vilkor. Konungen har egenhändigt skrivit till Österrikiska Kejsaren. — Ifrån Spanien berättas, att i Sevilla förefallit (d. 6 och 7 Sept.) likadana rörelser, som i Madrid i början af månaden; att Odojuz befallt alla klubbars stängande där; att Riego d. 10 passerat Valladolid och syntes högst boträdlig. — Amerikanska nyheter af ganska färsk datum (början af Ang.) innehålla, att Bolivar och Morillo slutit stillestånd på 3 månader.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 12 October.

Sine ira, studio et metu.

Ämnet för den handling, vi nu gå att meddela, är så viktigt, att allmänna upmärksamheten bör följa alla de allmänna åtgärder, som deri tagas. Samma läror, dem filosofer och menniskovänner hittills predikat såsom litteratörer, framställas här, å embetets vägnar, af Konungens Justitiæ-Cantzler, d. v. s. af den man, som å Konungens vägnar äger högsta vården öfver verkställigheten af lagarne i detta ämne, jemte rättighet och skyldighet att deri föreslå nödiga ändringar.

Underdånigt Memorial.

E. K. Mits Befallningshafvande i Linköpings Län har, medelst und. Skrifvelse af den 10 nästl. Augusti, anmält, att sedan Commendanten vid Wadstena Arbets- och Corrections-hus inberättat, det nuvarande arresteranter uptogo alla under vintern användbara rum å stället, der flere personer ej kunde, innan nödig reparation föregått, emottagas, så hade E. K. M. Befallningshafvande funnit sig föränlåten att, i Circulaire-Bref till Öfverståthållare-Embete och samtliga Befallningshafvande i Riket, begära, att all försändning af fångar till nämnde arbetshus måtte inställas, tills för deras inrymmande tillfälle åter yppades, hvarom då genast skulle meddelas underrättelse; Och är, i afvaktan på E. K. M:s nå-

diga förordnande om reparationen, hemställt, att E. K. M. täcktes den emedertid vidtagne åtgärden nådigst gilla.

Genom remiss af d. 25 nästlidne Augusti, som den 1:sta innevarande månad ankommit, har E. K. M:t öfverlemnadt nämnde skrift till Just. Cantzl. Emb., med nådig befallning att, efter inhämjade uplysningar, rörande de omständigheter, som kunna äga inflytande å ämnet, hvaron skriften handlar, utlåtande deröfver till E. K. M:t i underd. afgifva.

I följd häraf, har jag efterfrågat, huruvida ordentlig anmälan skett, angående de vid Wadstena arbetshus nödiga reparationer; hvarpå den uplysning blifvit mig lemnad, att Conducteuren Enander, hvilken, efter förordnande af Öfver-Intendents-Embete, verkställt besigtning å Arbetsbyggnaderne i Wadstena, derom inkommit med Beskrifning, i anledning hvaraf och jemlikt den befallning, som E. K. M., uppå underd. föredragning af Justitiæ-Cantzlers-Embete Berättelse om förhållandet med Wadstena arbets-inrättning, gifvit Öfver-Intendents-Embete i afseende på anmärkta brister vid byggnaderne och rummen derstädes, sistbemälte Embete ofördröjeligen läser aflåta underd. skrifvelse i ämnet till E. K. M., på hvars nådiga förordnade der-efter frågan om reparation ankommer.

Så väl genom hvad Just. Cantzlers-

Embetet i dess underd. Berättelse anført om byggnadernes och rummens beskaffenhet, som än ytterligare medelst Conducteuren Enanders hållna besigtning, är behöfvat af reparation ådagalagdt och det förhållande, hvarpå E. K. M:ts Befallningshafvande grundat sin åtgärd, måste för gifvet antagas, så att, ehuru rum för omkring 70 personer skulle vid inrättningen återstå lediga, efter beräkning af redan ditsända personers antal och inrättningens utrymme, det likväl ej låter sig göra att nu och för vintern emottaga större antal än redan å stället finnes; hvadan jag ock i underd. tillstyrker godkännande af E. K. M. Befallningshafvandes vidtagne åtgärd i sjelfva ämnet, endast med den erinran, att ordningen synes hafva fordrat, det E. K. M. Befallningsh., i stället att omedelbarligen och på eget bevåg inställa all vidare afsändning till Wadstena arbets-inrättning, bordt om en sådan förändring i de gällande och af E. K. M. utfärdade föreskrifter göra underdån. hemställan hos E. K. M., från iakttagande hvaraf angelägenheten af skyndsamt i ögonblicket nu väl kan hafva hindrat, men som likväl ej torde utgöra fullt gällande hinder, då E. K. M. Befallningsh:de troligen kunnat mera i tid vara på den nödiga förändringen betänkt.

Härefter framställer sig till utredande den fråga, hvad åtgärd må vara att vidtaga med sysslolöse och vanartige personer, när icke utrymme till deras emottagande finnes på Wadstena arbets-inrättning och ej eller några lediga rum vid arbets-inrättningen i Carlserona äro att tillgå. Man har tillföre varit van att afhjelpa sådan brist med anlåtande af fästningarne, hvilka på det sättet blifvit förvarings-ställen för hundradetals arbetsföra personer, som aldrig varit om brott förvundne, men endast för saknad utväg, att i hast erhålla tjänst

eller försvar, fått dela de gröfsta brottslingars öde, ibland fortfarande ännu längre och intill den gräns, hvaröfver menskliga tvånget icke kan sträcka sig. Ofta och gemenligast har detta öde ock medfört ett fullkomligt qväfvande af alla goda anlag hos dessa personer och en förändring till bestämd immoralitet, följer som så tydligt härleda sig från tvunget ungänge med brottslingar, utan arbete eller sysselsättning, att sväriligen, med afsigt och beräkning på detta mål af demoralisation, mera säkra medel skulle kunna uttänkas. Dessa och flere omständigheter innefatta nog anledningar till betänklighet, att, om äfven utrymme å en och annan fästning skulle finnas för det antal personer, som borde ytterligare och utom de redan uptagne, efter inrättningens plan, hafva rum i Wadstena, eller om för ett ännu något större antal kunde beredas utrymme å fästningarne, vidtaga för tillämpningen af den nya Författning, som af E. K. M:t blifvit beslutad och utfärdad om syssellöse och vanartige personers hållande till allmänt arbete, den utväg, att alla sådane personer blefvo å fästningar insatte. Betänkligheten i detta afseende öfvergår snart till en stadgad öfvertygelse, då man närmare besinnar den felande möjligheten, att å fästningarne få upfyldt det för en sådan anstalt, som nu är i fråga, mest hufvudsakliga och egentliga vilkor, neml. arbete. Att hållas å fästning skulle blifva att vidkännas ett ganska verkligt straff, sådant som för endast gröfre brott är i lagarne bestämdt. Och detta kan, för personer, som inga egentliga brott begått, icke äga rum, utan grof missaktning för personligt värde, frihet och rättvisa.

Efter de grunder, hvarpå Kongl. Förordningen d. 31 Augusti 1819 är stödd, har staten visst rätt till anspråk på tvunget sysselsättning för sådane, i samma

Kongl. Förordning classificerade personer, hvilkas syssellöshet och saknad af tjänst eller utväg till bergning får anses såsom menlig för allmän säkerhet eller ordning; men utöfningen af statens rätt i detta fall, i hela dess vidd, förutsätter tjenliga arbets-anstalter. Då nu sådana inrättningar tillräckliga icke finnas och likväl det skyldiga afseendet på allmän säkerhet ej får åsidosättas, samt någon annan utväg till sådana personers förvarande, som rätteligen måga anses vådliga för allmän säkerhet, då de ej med tjänst eller näringsfång äro försedde, icke lärer för närvarande kunna uppgifvas, än insättande å fästning; anser jag mig böra, i grund af hvad ofvan anfördt blifvit, i underd. föreslå en sådan medling mellan allmänna säkerhetens fordringar å ena och den individuella frihetens på andra sidan, att:

1:o Tills vidare och intill dess allmänna arbets-anstalter blifva att tillgå, eller rum å de redan befintliga yppas, tillämpningen af 1819 års förordning må så vida inskränkas, att lösdrifvare, som efter nämnde författning äro till arbets-inrättningarna förfallne, ej varda dömda till allmänt förvar, i afvaktan på erhållande tjänst eller näringsfång, å behaglig tid, utan i händelse de om itererad stöld blifvit övertygade och sålunda ådagalagt i den mån utmärkta brottsliga böjelser och förehafvanden, att friheten för dem, utan stadig sysselsättning, icke medgifvas bör; i och hvarmed lösdrifveriet, förenadt endast med tiggeri eller ock med första resan tjufnadsbrott, icke skulle, nu och innan arbets-anstalter kunna blifva i ordning bragte, föranleda till allmänt förvarande; och att

2:o För desse ofvan utmärkte lösdrifvare, hvilkas förvarande, intill dess tjänst eller näringsfång åt dem kan yppas, vore

oungämligt, en eller 2:ne fästningar, där mesta ledige rum finnas, må utses.

Härom torde, derest hvad jag i underd. hemställt vinner E. K. M:s nådiga bifall, Krigs-Collegium böra, i afseende på lämpelige fästningars begagnande under-rättas, samt ej mindre Öfverståthållare-embetet än samtliga E. K. M:s Befallningshafvande, genom circulairer, till esterrättelse förständigas, med anmaning, att på det sorgfälligaste, och så vidt möjligt kan vara, söka bereda tillfällen till arbete och sysselsättning för de inom hufvudstaden och provinserne varande syssellöse personer.

Slutligen kan jag icke undgå härvid fästa E. K. M:s nådiga upmärksamhet på angelägenheten deraf, att då grunder äro stadgade för behandlingen af syssellöse manspersoner, hvilka genom E. K. M:s visa lagstiftning blifvit från godtyckligt förfarande befriade, äfven sträcka omsorgen derhän, att för qvinspersoner, som kunna vara i enahanda författning af syssellöshet, bestämma ett allmänt stadgande med de särskilda föreskrifter, som för ordningen inom hufvudstaden kunna vara nödiga; och i hvilket afseende en närmare granskning af de åtskilliga, spridda, föreskrifter, som nu i polliceväg härstädes äro gällande, torde böra af utsedde skicklige personer verkställas, och förslag derefter till E. K. M. i underd. ingifvas.

Den remitterade skriften från Konungens Befallningshafvande i Linköpings län återföljer, tillika med hvad ytterligare inkommit och blifvit till Just. Cantzl. Emb. remitteradt, innefattande förfrågningar om sättet, huru förfaras skall med personer, som till allmänt arbete äro skyldiga; och hvaröfver jag anser mig genom det förestående

äfven hafva afgifvit underd. utlåtande. —
Stockholm den 30 September 1820.

Efter nådigste förordnande

DAN. FORELIUS.

GUST. H. THOMÉE.

*Om examina och akademisk upfostran
för embetsmän.*

(Forts. från N:o 81.)

Så utrustade med lärdom träda ynglingarne in på embetsmannabanan, glada att äntligen hafva undsluppit den tråkiga boken, och med full föresats att aldrig vidare oroa henne. Och hvem skulle förebrå dem det? Vetandet har intet behag, förr än det är tämligen djupt; och dessutom ser man ju inga frukter deraf på embetsmannabanan. Den kunnigaste (och äfven sådana finnas, ehuru i ringa proportion) går i sin tour efter barn, dem han borde upfostra. Ingen förebråelse kan således falla på dem, som begagna sig af möjligheten att komma fram utan kunskaper; men den tunga ansvarigheten faller på de män, som, genom efterlåtenhet af en i lagarna befalld stränghet, bereda denna möjlighet.

Detta leder oss naturligen in på betraktelse öfver våra embetsmannas examina och dem, som anställa dessa examina.

Det är stadgadt såsom princip vid universiteterna, att för hvarje gren af tjenstemannalifvet finnes en serskild examen. Detta utgår åter från en annan princip, som är allmänt antagen, att ingen bör, knappast får, veta mer, än jemnt så mycket han behöfver, för att sköta en viss tjenst. Man synes ängsligt frukta, att någon kunde blifva en mångkunnig, en tusead-konstnär, ett plågoris; likasom att någon skulle, genom för långt studerande, förspilla sin dyrbara

tid och icke få hastigt nog inträda i Kongl. Maj:ts och Rikets tjenst. Häremot tyckes väl en för några år tillbaka utkommen författning strida. Den förordnar nemligen, att ynglingen skall vissa år vara inskrifven i faculteten, innan han får taga examen. Detta är imedlertid ingen ting annat än en befällning, att tour- och anciennetetsräkningen skall begynnas redan vid Akademierne, och en påminnelse till ynglingarna att så mycket tidigare inskrifva sig. A andra sidan är det en hållhake på hvarje annan, som verkligen vore skicklig till examens undergående, men nu måste antingen förnöta sin tid och sina penningar i oträngdt mål vid ett universitet, eller ock försaka de fördelar, dem examen skänker. Erfarenheten har icke visat några tillfredsställande frukter af nämnde författning: tjenstemannamen hafva i allmänhet icke kommit skickligare eller mera stadgade från universiteterna, sedan den gafs, än de kommo förut. Pretentionen hos den examenssökande och considerationerna hos de examinerande endast ökas. Jag har hållit ut min lärotid, säger den förre; det är synd om honom, han har ju lärt ut, säga de sednare. Detta rubbar många stränghets-principer; mången går igenom, hvilken aldrig hade gått igenom, i fall ingen lärotid finnes, som föranledt de examinerande att ens fråga, huru länge ynglingen vistats vid universitetet.

Det förefaller verkligen oväntadt, att i nittonde seklet, midt under striden mot och hånlöjet öfver skrävasendet, en dylik författning kunnat vidtagas, som införer skränsäkraste stöd och kännetecken, lärotid, vid de konster, som äfven under medeltiden kallades *fria*. Men hon är vidtagen i välmening; man såg, huru oberedda och späda ynglingarna trängde sig in på tjenstemannavägen; man ville förekomma åtminstone det sednare, hvilket var möjligt att

med en direct föreskrift förekomma, och man trodde, att den, som måste vistas länge vid lärosätet, borde också lära något. Häre var det dock som man grofvast bedrog sig; detta finner hvar och en, som känner lefnads- och studeringssättet vid våra universiteter. Af dem, som gå mycket länge där, för att bereda sig till någon examen, blifver ganska sällan något synnerligt. Lefnadsättet är sådant, att hvarken en far bör önska sin son, eller staten sin tillkommande tjänsteman, gammal Academicus. Dessutom - med allt det loford, man kan rättvist tilldela många af de Academiska lärarne för boksynthet - är ändock den bildning, som vinnes vid Academierna, af en egen art. Den stat i staten, som dessa inrättningar utgöra, den där rådande isolering från det verkliga medborgerliga lifvet, den deraf upkommande ensidighet i åsigter, föraktet för allt, som icke är böcker och ur böcker hemtas, allt detta gör universiteterna till mindre tjenliga upfostringsanstalter för embetsmän.

Må man dock icke missförstå vår mening, som ingalunda är, att universiteter äro öfverflödiga i staten. Det är blott det långa, det från en späd ålder fortsatta akademiska lifvet, som vi anse skadligt. Idéen med universiteter tro vi vara den, att en yngling, som, genom preliminär undervisning i skola eller annars, tillegnat sig fasta grunder i de egentliga vetenskaperna, må finna ett ställe, där vetenskaperna i deras högsta potens äro concentrerade, där all tidehvarfvet och alla tidehvaris litterära bildning är att tillgå, där hans förut förvärfvade kunskaper kunna erhålla riktning och enhet, där han icke blott kan inhemta, hvad som står i böcker, hvilka föräldrars, utan träffar en levande bok, hvari ouphörligt inskrifvas och förklaras alla vetenskapernas dagliga framsteg, där, slutligen, han finner

ett tillfälle att låta undersöka och documentera den framgång, hvarmed han initierat sig i vetenskapernas hemligheter. Men universiteternas ändamål missförstås och förfelas, om de användas till barnskolor, eller om det akademiska lifvet, genom sin längd, får sken af sitt eget ändamål eller hårdnar till en ensidig riktning af ynglingens hela väsende. Huru ofta ser man icke unga människor betrakta universitetet såsom en tillflykt för deras sysslolösa år, tillbringa där sin vackraste och för verklig verldskännedom förvärfvande mest tjenliga tid, och slutligen gå derifrån af ledsnad och därför att de ej mer veta, hvad de skulle göra där, likasom de kommit dit och varit där, emedan de icke vetat, hvad de skulle göra på något annat ställe? De, på hvilka denna beskrifning egentligen passsar, äro de, som i barndomen blifvit införda på akademiska banan. Hvar och en, som närmare känner våra universiteter, skall med bedrövelse intyga sanningen af allt detta, skall intyga, huru ofta dylika barn blifvit till sina seder förderfvade och ingen ting vunnit i kunskaper, huru sällan någon så upfostrad blifvit någon ting för sig sjelf och fäderneslandet.

Och likväl är det just dessa barnstuderer, som mest ämna sig till embetsmän. Då de tråkat igenom flera år och ändtligen, af föräldrar, egen eftertanka eller bristande tillgångar, påminnas, att tiden är inne att blifva någon ting, taga de en examen, bereda dertill genom collegiers hörande och läsande, eller genom inpräglande af ett så kalladt pensum. Rudimenter och grunder hafva de aldrig fått lära, ty för sådant äro universiteter icke inrättade. I stället för att t. ex. studera grammatik, hafva de hört vetenskapliga föreläsningar (hvilka också, i parentes sagdt, ofta måste rättas efter åhörarnes fattningsförmåga och således sjunka

ned från sin höga bestämmeelse: vetenskapernas lefvande framställning). Man använder ofta så kallade privata informatorer, som hemma undervisa barnen i elementer, och dessimellan låta dem höra vetenskapliga föreläsningar, ofta för att occupera en timma, då informatorn behöfver arbeta för sig sjelf. På detta sätt sammanblandas högt och lågt, smått och stort, studier och dagdrifveri; och resultatet blifver ett högst besynnerligt sammelsurium af allt och intet, af barndom och karlaktighet. Det högsta, som kan vinnas, är en jargon, en förmåga och ett begär att pladdra om många saker, utan att känna någon i bönen.

Vi hafva sagt, att dessa akademiska medborgare äro de, som mest ämna sig till embetsmän. Orsakerna äro flera. Bland de viktigaste är den, att de, som på ofvannämnde vis besöka universiteterna, äro de rikas och förnämas barn. Vår embetsmannainrättning är sådan, att den, som icke kan på egen bekostnad lefva flera år som tjänsteman, icke eller kan blifva det, och att den fattige och ofrälse aldrig kommer in i vissa afdelningar af den stora embetsmannacorpsen — ty constitutioner och författningar må predika jemnlighet, så mycket de behaga; den införes aldrig verkliggen, så länge icke inrättningen är sådan, att nöden tvingar till uppsökande af de dugligaste, utan afseende på rikedom och börd.

En annan orsak är det förakt, som de verkligen vetenskapligt bildade yttra för embetsmannalifvet (kanske som räfven för rönnbären). Om en yngling med sådan bildning rådfrågar sig vid valet af yrke och visar lust att blifva embetsman, heter det: "Ni är för god dertill; Ni kunde blifva en prydnad för vetenskaperna; skulle Ni vilja grafva ned ert pund? skulle Ni vilja blifva en skrifvare, en knekt o. s. v.?" Man besinnar icke, att det högsta någon kan efteräfva,

är att vara medborgare och deltaga i handhafvande af sitt fäderneslands angelägenheter. Man besinnar icke, att vetenskaperna, i det verkliga lifvet, aldrig kunna vara sitt eget ändamål. De, som upoffra sin lefnad endast åt lärdomen, äro såsom de växter, hvilka man låter gå i frö: de äro användbara till ingen ting annat än ett nytt utsäde; men såsom sådana äro de i alla fall lika nödvändiga och aktningvärda. Dock vore det oriktigt att till fröstäckar använda alla de plantor, som kunna vara dugliga dertill. Att lärdomen, i Sverige och flera andra länder, slutit sig inom sig sjelf och uppsagt gemenskapen med statens angelägenheter, härleder sig från enväldets och intolerancens tider, då staternas styrelse bedrefs i mörker, då gunst och icke skicklighet var titel till embeten, då ingen offentlighet visade värdet af kunskaperna och gjorde dem nödvändiga, (emedan den, som kan bruka ett *tel est notre bon plaisir*, icke behöfver någon annan talisman, för att tygsta obudna granskare). Allmänna ärender blefvo på det sättet för höga för en del, för låga för den andra. Vetenskaperna gynnades imedlertid af furstar, på skryt och under det vilkor, att de skulle beskedligt hålla sig inom sin krets och icke blanda sig i det världsliga. I andra länder, däremot, där frihet och offentlighet funnits, hafva vetenskaperna amalgamerat sig med det allmänna lifvet, och de lärde hafva icke föraktat verksamheten såsom medborgare, eller, rättare tvärtom, de som ämnat sig till embeten, hafva icke räknat för onödigt eller skamligt att göra bekantskap med vetenskaperna.

Men, invänder man, erfarenheten viszar ju, att de lärdate ofta äro de oskickligaste embetsmän, och att mången blifvit skicklig embetsman, utan lärdom. Alldetes; ty inga studier kunna skapa hufvud, där

intet fins, och ett utomordentligt hufvud gör alltid något äfven utan studier. Vi gå så långt i medgifvande, att vi till och med icke neka, att studier, sådana som de vanligen drifvas, kunna fördärfva ett hufvud. Men man behöfver blott fråga en af dessa ovanliga människor, som gnombrutit alla hinder och bildat sig sjelfva, hvad han tänker om studier; och han skall ovilkorligt svara, att han är bedröfvad att ej hafva fått tillfälle till vetenskapers inhemtande i sin barndom. Han ser, hvad han förlorat och huru mycket mer han hade kunnat uträtta, om han haft vetenskaplig bildning.

Såsom ett exempel på invändningens riktighet anförer man, att de, som undergått den så kallade examen rigorosum eller Magister-examen, ingalunda äro dugligare än andra i embetsmannas väg. Äfven detta medgifves fullkomligt, och vi äro öfvertygade, att denna högsta examen i världslig vishet icke är sådan, att den förer en hårsman närmare förstånd på världsliga ting, än någon annan examen. Då vi tala om lärdom, mena vi alldeles icke något litet Arabiska, något litet astronomi, något litet kemi, något litet estetik o. s. v., icke ens något litet historia, statistik, latin, filosofi, matematik m. m. och *något litet*, i högsta grad *litet*, är det som fordras, för att draga sig igenom examen; collegier utgöra hufvudsumman af den stora visheten. Vi mena, att den, som vill göra anspråk på vetenskaplig bildning, bör icke blott kunna ett pensum, utan hafva *inträngt* något litet i någon vetenskap, om ock icke i många. De vetenskaper, som hufvudsakligen grundläggas medborgerliga kunskaper, fordras icke vid examen rigorosum.

(Forts. c. a. g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Spanien. Madrids lugn fortfar och bekräftas;

enigheten mellan Cortes och Ministrarne har haft en fördelaktig verkan på alla sinnen. — Riego hade ankommit till Oviedo.

Cortes hade d. 14 Sept. antagit första artikeln af lagförslaget om majoraters afskaffande. Discussionen var lång, men pluraliteten ganska stor (endast 20 röster mot). Några af Ministrarne föreslagna ändringar förkastades. — Finance-Utskottets, genom Gr. Torreno framlagda, betänkande om budgetten föreslår nedsättande af skatterna från 660 mill. till 532 och bristens fyllande genom lån. "Alla skatter i Spanien halva det grundfel, att de alleda allmänna förmögenheten från dess naturliga kanaler. De indirecta synes mindre tryckande än de directa, men äro obehagligare och deras uppbörd dyrare. Så länge Europa måste underhålla så stora arméer, kunna nationerna aldrig komma till en önskvärd sparsamhet, och hastiga reformer äro farliga" — D. 9 föreslog Castrelo, att några kloster måtte bibehållas, såsom tillflykts-ort för sådana, som, under lagarnas skydd, valt ett contemplativt lif, hvilket vore orättvist att förbjuda dem, om de önska fortsätta det. Gareli framlade en plan, att af halföns 115 munkkloster 58 skulle bibehållas. Lastarria påminde, att de Americanska klostren icke måtte inbegripas under beslutet. Utskottets ledamöter invände, att utlåntandet icke sträckt sig till klostren i America, hvarom upgifter icke voro att tillgå.

Portugal. Kongl. Regeringen, äfven som allmänheten, synes hafva varit bedragen af första skenet och trott, att insurrectionen var stillad genom beslutet om de gamla Cortes's sammankallande. Tyvtemot hafva händelserna slagit ut så, som berättadt är. Öfver England berättas, efter en resa, som d. 15 Sept. lemnat Lissabon, till och med att Porto-arméen väntades dit följande dagen, utan motstånd. D. 13 ville man där redan märka tecken till den förestående hvällningen. Kongl. Regeringen lär också icke hafva visat någon synnerlig fasthet i sina åtgärder, och Portoregeringen hade äfven ett starkt parti i hufvudstaden, då Kongl. regeringen icke ville beqväma sig till något löfte, att Cortes skulle få arbeta på konstitution. Den dagen hade man på flera dagar icke haft några underrättelser från Porto och de få bref, som utlemnades, voro alla öppnade. Soldaterna i Lissabon vägrade helt och hållet att skjuta på sina landsmän, i fall partier skulle komma i handgemäng. Regeringen lofvade amnesti, ja belöningar, åt alla, som ville lemna Insurrectionerna; hon öppnade ett lån, och ingen anmilde sig; hon öppnade en subscription till fond för dengau-

la sakens försvar, och lofvade, att subscriberernas namn hvar lördag skulle införas i regeringsbladet. Lördagen kom, och intet namn stod där. Den utnämnde Stats-Ministern, Gr. Palmela, har uppskjutit sin resa till Rio Janeiro.

Neapel. Det berättas, att Palermo gifvit sig för en Neapolitansk flotta, med 8000 man om bord, och att i capitulationen staden erhållit några privilegier. Ätminstone vet man, att de orter, som voro Neapel tillgifna, gjort starka rustningar och haft framgång mot Palermitanerna. Desse berättades åter hafva sändt en deputation till Neapel och begärt oafhængighet, men lofvat årlig skatt.

Hert. af S. Gallo har återvänt från Klagenfurt och kommit till Bologna. — I slutet af Augusti gick i Neapel rykte om en upptäckt conspiration, som Justitia-Ministern Ricciardi skulle hafva anstiftat, för att, med tillhjälp af Calderari, göra contra-revolution. En correspondence framdrogs, hvarigenom detta skulle bevisas; men vid närmare undersökning befans, att alltsammans var updikadt af föreståndarn för en klubb, som hatade Ministern. Detta, jemte flere andra tillställningar och våldsamerheter, berättas öfver Österrike. Säkert lär vara, att Neapelska Ministrarne vid Spanska och Österrikiska hofven (Fabr. Ruffo Forste af Castelcicala och Alvaro Ruffo di Scaletta) blifvit afsatta från alla sina embeten, värdigheter och löner, emedan de vägrat besvärja constitutionen. Lika öde har träffat den förres son och Secreterare, och Hert. af Canzano är nämnd till

Ambassadör i Madrid. — Sedan det blifvit tystare i Neapel för rykten om conspirationer o. s. v., har upmärksamheten egentligen vänt sig på utrikes ärenden. De provincer, som äro öfverlemnade åt sig sjelfva och blottade på militär, äro lugnare än någonsin; säkerheten är öfverlemnad åt medborgares vaksamhet. Rustningarna drifvas med mycken ifver; alla, som efter 1806 tjenat vid någon corps och ännu icke hunnit 40 års ålder, inkallas till tjenstgöring på 6 månader. Utom Linie-regimenterna, organiseras i hvar province en legion af personer från 21 till 40 år, hvilka icke äro egentliga soldater eller höra till activa armeen.

Det säges, att Spanska hofvet erbjudit bemedling mellan Österrike och Neapel.

England. Vittnen för Drottningen komma och esterskickas outhörligt.

I Plymouth är undersökning anställd öfver 90:de Infanteri-regimentet, som visat en synnerlig tillgifvenhet för Drottningen och på sin marche öfver allt blifvit med jubel emottaget. — Publikken har på theatern i Weymouth nödgat den af militär besatta orchestern att, efter God save the King, spela God save the Queen.

Frankrike. Det säges, att Konungen fått af Österrikiska hofvet en diplomatisk note, angående Söderns angelägenheter, öfver hvilka de båda krona hufvuden icke hysa alldeles lika tänkesätt.

Arresteringar på requisition ske äfven i främmande länder.

Uppgift ifrån Stockholms Stads Järn- och Metall-Våg Ult:o September 1820.

	Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.		Stång-jern.	Manu-factur.	Kop-par.	Mes-sing.	Bly, Alun, Vic-triol, m. m.
	Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.		Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.	Sk.pd.
Behållningen ifrån år 1819	79,571.	36,566.	857	352	1,046.	Utvägt och utclareradt till In- och Utrikes orter, sedan årets början					
Ankommit sedan årets början	105,278.	20,950.	4,248.	291.	4,169.	Behållningen, Ult:o Septemb.	176,405.	25,246.	4,149.	356.	3,755.
	272,649.	57,516.	5,105.	623.	5,215.		96,244.	32,270.	956.	267.	1,480.
							272,649.	57,516.	5,105.	623.	5,215.

STOCKHOLMS COURIER

Måndagen den 16 October.

Sine ira, studio et metu.

LAGFARENHET.

Till Kongl. Maj:ts och Rikets Höglof.
Svea Hof-Rätt.

Öfver Herr Advocat-Fiscalen, Lagman-
nen och Riddaren Laurins den 9 Decem-
ber 1819 till Höglof. Kongl. Hof-Rätten
ingifne, emot mig ställde Anmärknings-
Memorial, rörande Torparen Anders An-
derssons i Granhatten, hans hustrus, dot-
ters och pigas häktande, har jag allemnåt
den fullständiga förklaring, i följd hvaraf,
med påräknande tillika af Herr Lagman-
nens egen erfarenhet, huru i det anmärk-
ta ämnet Lagen hittills varit förstådd och
tillämpad, ej mindre i allmänhet, än inom
kretsen af den Öfver-Domstol, der Herr
Lagmannen och jag emottagit vår första
bildning, såsom Lagens tjenare, och der
vi, hvar efter annan, innehafvt det embe-
te, hvars stränghet Herr Lagmannen, en-
ligt hvad han icke döljt, mera af främ-
mande inflytelse än egen drift, nu emot
mig rigtat, jag trott mig böra förvänta
Herr Lagmannens medgifvande, att genom
min omförmälte åtgärd någon olaglighet
icke blifvit begången. Då jag likväl af Herr
Lagmannens sluteliga yttrande i Memoria-
let af den 12:te sistlidne April förnummit,
huru långt jag härutinnan irrat mig, bör
jag ej underlåta, att med några korta på-

minnelser vid berörde yttrande söka aflägs-
na från den enkla sanningen de skuggor,
som höta att bortskymma den.

Men huru förvånas jag vid åsynen af
den så högeligen berömda vederläggning af
min förklaring, som i detta memorial före-
kommer? Herr Lagmannen börjar den med
ett stympadt uprepande af hvad jag, utur
Landshöfdinge-Instructionen, anfört, till
grund för de anmärkte arresterings-order-
ne. Med uteslutande af det väsendtligaste i
berörde anförande, uptager Herr Lagman-
nen af det förra en omständighet, som väl,
i sammanhang med det hela, tjente till be-
styrkande af den slutföljd jag deraf dra-
git, men ensam bevisar intet af hvad som
skulle bevisas. Vid denna omständighet fä-
ster sig Herr Lagmannen, för att i paren-
thes afgöra allt det, som bordt vara föremålet
för hela Herr Lagmannens undersökning.
Herr Lagmannen bestämmer här, att just
genom ifrågavarande arresterings-ordres blef
hus- och hemfreden störd. Om detta bör
anses afgjort, hvartill är då hela Herr
Lagmannens återstående deduction af nö-
den; och om den är oundgängelig, hvar-
till gagnar detta i parentes framställda
magtspråk, eller rättare denna nya tillvitelse,
som i sjeliva slutpåståendet icke mera igen-
finnes. Bättre hade det varit, att till ve-
derläggning uptaga hela mitt anförande och
visa, om så skje kunnat, att jag om rätta

meningen af min instruction varit i villfarelse. Med iagttagande deraf hade Herr Lagmannen troligen sjelf funnit, att den märkvärdiga parenthesen icke på detta ställe och förmodligen icke i hela memorialet bordt äga rum. Då emedlertid Herr Lagmannen ej haft mer än detta, enligt mitt omdöme, mindre lämpeliga att i parenthese säga till vederläggning af hvad jag utur Landshöfdinge-Instructionen åberopat; då äger ock jag all laglig anledning att anse den grund, jag derifrån hemtat för min öfverklagade åtgärd, såsom aldeles ovidrörd och följaktligen orubbad.

Ännu märkvärdigare är den satts, som näst i ordningen följer, att om min åtgärd vore enligt med lag och instruction, något åtal derå visserligen icke hade blifvit Herr Lagmannen anbefallt, och att detta ensamt kunde vara nog till försvar af Herr Lagmannens anmärkning, om icke dess rättighet kunde med andra skäl ådagaläggas. Det vill då säga, att när Riksens Höglofl. Ständers Justitiæ-Ombudsman anbefaller ett åtal och icke ett enda skäl finnes, att lagligheten deraf bestyrka, så skall blotta remissen till åtal träda i en fullkomnad bevisnings ställe och grundlägga den tilltalades ovilkorliga fällande. Med all den aktning jag hyser för Riksens Ständers Justitiæ-Ombudsman, kan jag likväl icke dela Herr Lagmannens här yttrade tänkesätt. Riksens Ständers Justitiæ-Ombudsman kan icke äga en större magt än Riksens Ständer sjelfva honom förlänt. De hafva gifvit honom rättighet till åtal, men bland annat med det uttryckliga förbehåll, att vara underkastad laga reconvention. Af detta förbehåll följer således icke någon honom tillagd ofelbarhet; och af samma skäl måste hans remisser till åtal i:mo icke öfverskrida de för honom bestämda gränser och 2:o icke vara undantagne från

skyldigheten af åtalets lagliga bevisning. Mig synes ock, att då Herr Lagmannen åberopat andre skäl till ådagaläggande af hans anmärknings rättighet, Herr Lagmannen icke haft nödigt, att ingå i denna digression, som, ehuru smickrande den än må vara för Herr Friherre Mannerheim, han må hända sjelf icke gillar.

Vid de öfriga skälen, hvaribland förkommer, att då lagen förordnat, det verkliga dråpare och andra grofva missgärningsmän skola genast häktas, har den icke sagt, att hvar och en, som för sådan missgerning angifves eller för delaktighet deri misstänkes, skall genast undergå samma öde som sjelfva missgärningsmannen, får jag först anmärka, att ordet *verkliga* icke finnes i lagen, och således icke eller bordt i Herr Lagmannens uprepande af lagens ord få plats. Dernäst utber jag mig att få fråga Herr Lagmannen: när den tidpunkt är förhand, då lagens stadgande i 1 Cap. 2 §. Straff-balken, att dråpare och andra grofva missgärningsmän böra genast å färska gerning gripas, och föreskriften för Landshöfdingarne att tillse, det de som med våld och orätt umgå allvarligen straffas, må sättas i verkställighet? Om, efter Herr Lagmannens tanka, ingen på angifvelse och misstankar får häktas; så följer deraf, att hvarje missgärningsman, som med misstankar i hvad grad som helst vore besvärad, bör lemnas på fri fot. Derigenom sättes han i tillfälle att hölja spåren till sin brottslighet, och jemväl att begifva sig på flykten. Att derefter företaga ransakning skulle tjena till intet, då den ensam eller hufvudsakligen brottslige ej mera kunde inställas till förhör och de öfrige dels icke voro kände, dels fått tid att bereda sig till det ihärdiga nekande, som i våra dagar så allmänt utmärker de gräfsta brottslingar, af hvilka ingen börjar med att an-

gifva sig sjelf. Vid så beskaffade omständigheter skulle, så vidt jag kan inse, ofvannämnde lagar aldrig kunna verkställas, och huru vådelig vore en sådan tolkning vid alla de tillfällen, då större stöder eller rån skett och den brottslige, ehuru både angifven och misstänkt, ej vore skyldig att försvara sig utur fängelset, utan ägde all tid och beqvämlighet att sätta både sig och sitt rof i säkerhet. De åberopade lagarne stå likväl ännu i all sin kraft oförändrade och hafva allt hittills opått blifvit så verkställde, som i förevarande mål skett. De kunna icke eller umbäras, om lugn, ordning och säkerhet i samhället skall vidmagthållas. Allt detta är Herr Lagmannen mer än väl bekant, och likväl yrkar Herr Lagmannen, att jag felat emot lag, då jag häktat åtskillige personer, som för utförande, medvetande och delagtighet i ett och samma brott af gröfsta art varit angifne och misstänkte samt på en gång bordt dertfore undergå ransakning. Är då i dessa fall den angifnes och med skäl misstänktes rätt att ungå allt det tilltal och det fängslande, som för sådant ändomål är i gröfre brottmål af nöden, större än samhällets, att för det lidna våldet njuta uprättelse; eller bör icke pröfningen, huruvida han olagligen blifvit häktad, bero af den omständighet, huruvida det angifna brottet verkligen timat och skälig anledning till misstänka om hans brottslighet ägt rum eller icke? Denna åtskillnad har Herr Lagmannen icke gjort i fråga om Anders Anderssons, hans hustrus och husfolks inmanande i häkte. Herr Lagmannen förklarar, att de icke voro missgerningsmän, den stund arresterings-orderne emot dem utfärdades; men om denna anmärkning gäller, så hade icke ens Petter Andersson bordt häktas, ty ehuru han vid inträdet i häktet genast bekände på sig sjelf och an-

dra, var han dock ej att anse såsom missgerningsman, innan han dertill blifvit lagligen förvunnen och dömd, emedan icke ens hans egna bekännelse, utan omständigheter, som den styrka, gör tillfyllest för hans fällande. Ändteligen tillägger Herr Lagmannen, att lagens menig och afsigt i åberopade paragraph ej synes kunna vara någon annan, än att det skall på ett eller annat sätt vara säkert eller åtminstone med bindande omständigheter göras sannolikt, att den, som gripes eller i häkte sättes, verkligen är dråpare eller annan grof missgerningsman, hvilket här icke inträffat.

De förbehåll, Herr Lagmannen hertutinnan gjort, äro icke i lagen bestämde och påkalla följakteligen icke ansvar för underlåtet iakttagande deraf. Hvad afseendet lagen gör å angivelse, allmänt rykte och skälig misstänka, visar 4 Cap. 1 § Rättegångsbalken, hvaraf jem förelsen följakteligen här torde böra gälla, då någon annan lämpeligen icke är att åberopa. Skall det på ett eller annat sätt vara säkert eller med bindande omständigheter göras sannolikt, att den, hvars häktande kommer i fråga, är grof missgerningsman, hvilken föreskrift likväl måste vara att anses, såsom i högsta måtto obestämde; så måste sådant, särdeles i de fall, då den verkligen brottslige nekar, bero af ransakning, och då kan icke gripandet och häktandet äga rum, innan han för rätta ställes. Skulle åter denna ransakning till den fullständighet, som vederborde, verkställas af Konungens Befallningshafvande, så vore detta förfarande långt utom de vanliga formerna och med Konungens Befallningshafvandes öfrige göromål oförenligt. Häktandet under tiden vore i alla fall oundvikeligt. Det återstår då icke något annat begrepp att fatta om lagens mening i förnämnde rum, än den som allt hittills varit allmänneligen, så vidt mig veterligt är, an-

tagen och följd, att då grof missgerningskett och banemannen är okänd, Konungens Befallningshafvandes åliggande är, att vidtaga all möjelig omsorg till den brottsliges upptäckande, och att, då skälig misstanka emot någon yppas, honom genast häkta och för rätta ställa. Skall åter, såsom Herr Lagmannen påstår, rykte och misstanka, äfven då de beledsagas af egna bekännelser, ej göra tillfyllest för den brottsliges häktande; då, äfvensom om häktandet bör af de i Herr Lagmannens föregående yttrande upräknade obestämda villkor bero: lärer ock de här åberopade lagar ej mer kunna till efterrättelse och verkställighet tjena, samt följakteligen höra, till förekommande af deras fortfarande användande, uphäfvas, hvilket dock af Kongl. Maj: och Riksens Ständer lärer bero.

Emedlertid bör jag anmärka, att dröjsmålet med ransakningens företagande ej lärer kunna tillskrifvas mig. Den 25 April inbragtes i häktet Anders Andersson och hans hustru, som, den 20:de eller samma dag Petter Andersson ankom, blefvo af honom för medvetande af mordet och delaktighet i rånbrottet angifne. Den 26 April inkom rapporten om hustru Anna Andersdotters uppgift af det från Helsingholmen borttagne godsets förvaringsställe samt anvisning på Anna Andersdotters och Pigan Anna Cajsas närmare kännedom deraf. Den 29 April afgick ordres om deras hitförande samt ransakning efter det upgifne godset, och den 6 Maji anmodades, genom bref, Domaren i orten om ransakningens företagande, änskönt svar om verkställigheten af orderne den 29 April då ej ännu ankommit: och, i anseende till Pehr Anderssons flere gånger förändrade uppgifter om stället, där hustru Blombergs döda kropp borde eftersökas, Läkare-besiktning å liket icke eller förr än den 12:te Maji kunnat förrättas.

Herr Lagmannen har bestridt min uppgift, att under ransakningen ej blifvit yrkadt, det pinliga medel ägt rum, förr än i slutet af Maji månad. Kraften af den bevisning, Herr Lagmannen i detta afseende anfört, synes mig något svår att förstå. Att uppgiften är sann, måste likväl vara desto mera obestrideligt, som Herr Lagmannen sjelf nyss förut fästat upmärksamhet därvid, att ransakning ej företogs förr än den 25:te Maji, hvilket ock med verkliga förhållandet instämmer. Förr än ransakning börjades har någon anmälan om pinliga medels användande icke hos mig, och mig vetterligen icke eller å något annat ställe, blifvit anmäld. Jag tryggade mig vid den så ofta vanliga anmälan, som af Fångvaktmästaren den 20 April, om Petter Anderssons genast vid inträde i häktet gjorde uppgift af sitt brott och sine medbrottslige, till Lands-Cantzliet ingafs. I detta ögonblick voro förmodeligen icke någre pinlige medel använde, jag vet åtminstone icke att klagan deröfver blifvit förd, och riktigheten af Petters uppgift borde följaktligen af mig anses ibland de starkare skäl till de angifnes häktande, som någonsin kunna förekomma.

Att denna uppgift verkligen var gjord den 20 April, sätter Herr Lagmannen, oaktadt hvad jag i förklaringen derom bestämdt anfört, likväl ännu i fråga. Rapporten, på hvilken orderne om Anders Anderssons och Anna Andersdotters häktande följde, var der till mera visso härhos i bestyrkt afskrift bifogad.

I fråga om de, angående Anna Andersdotters och Pigan Anna Cajsa Svendsdotters häktande samt ransakning på Granhatten, efter det från Helsingholmen ditkomne gods, den 29 April 1819 gifne ordres, har jag hufvudsakligen icke något att tillägga, hvad min förklaring rörande detta ämne innehåller. Herr Lagmannen anser såsom ett

förhastande, att rapporten af Grönberg den 26 April, hvilken till nyssnämnde ordres föranledde, blef, utan efterfrågan om rapportens sannfärdighet, antagen för riktig och lagd till grund för det derå följde beslut. Jag medger, att det så kan synas; och visserligen är äfven det sapnt, att många och hastande göromål, som den tiden mig ålåg, lemnade föga rum för den undersökning i detta ämne, som Herr Lagmannen funnit af nöden; men en mångårig erfarenhet af det förhållande, som med häktade, för gröfre brott angifne personer, så snart de i hufvudstadens häkten inträda, vanligen förekommer, gaf ej ringaste anledning att tvifla på den angifne rapportens riktighet, enär aldrig tillförene någon oriktighet hos Grönberg i desse ämnen sig visat; och jag är nu, som då, af den öfvertygelse, att rapportens sannfärdighet, genom undersökning derom, blifvit destomera bekräftad, som den återopade andra personers intygande, om hvad derutinnan omförmältes. Hyvad Herr Lagmannen i öfrigt rörande detta ämne anmärkt, är redan af mig utredt och tillräckligen förklaradt; jag bör likväl tillägga, att enär det med flickan Annas och Pigan Anna Cajsas häktande åsyftade ändamål, som var att förekomma det från Helsingholmen rånade godsets skingring, fordrade skyndsämhet, jag icke insåg något skäl att lemna på fri fot dessa personer, hvilkas angifne brottslighet innefattade så mycken sannolikhet och var af urbota natur; men att, då de ej anlände till häktet förr än den 10 Maji och ransakningen börjades den 25 derpåföljande, icke en hel månad, utan allenast 14 dagar däremellan förflutit.

Att man, utan att vara våldsverkare, kan göra sig skyldig att träda i häkte, och att blotta delagtigheten i enkel stöld, kan der till föranleda, lär icke kunna bestrikas. Om mina reflexioner rörande det all-

männas eller hela samhällets rätt, såsom Herr Lagmannen sig yttrat, ej höra till ämnet, så hade icke eller Herr Lagmannen bordt lemna rum för samma anmärkning å min sida, i anseende till den upgift, Herr Lagmannen meddelt, huru jag efter hans åsigter bordt handla. Jag har, för min embetes förvaltning, instruction och lag att följa. Då mina åtgärder i mål, som bero af laga pröfning och dom, klandras, och jag anfört de grunder, jag i den åtalte handlingen följt, tillhör det åklagaren att visa, det jag från gifven föreskrift och allmänt bruk afvikit. Att öka eller förklara dessa föreskrifter, anser jag utom gränsen af åklagarens embete. Efter Herr Lagmannens mening är det med samhällsordningen och det helas rätt mer öfverensstämmande, att en medborgare förlorar, genom stöld eller rån, hela den egendom, hvarå hans välfärd beror, än att, sedan brottet blifvit föröfvadt och angivelse skett mot de personer, som halva egendomen i vård, ransakning efter samma egendom hos dem anställes och de tagas i förvar, intill dess de i laga ordning vinna sin frihet åter. Jag har sett, att detta är opinionen i en eller annan tidning, en eller annan ströskrift från trycket; men jag tror icke, att de som af samhället lönas, för att vårda dess gemensamma angelägenheter, äro berättigade, att antaga samma grundsatser, hvarigenom, så vidt jag förstår, brott och missgerninger skola mera ökas, än minskas, samt deras upptäckt och bestraffning, hvilket jag anser vara brottmåls-lagarnas förnämsta ögnamärke, till den grad försvåras, att all lag slutligen blir öfverflödig.

(Forts. c. a, g.)

UTLÄNDSKA NYHETER.

Neapel. Ehuru underrättelsen om Palermos öfvergång icke bekräftat sig, synes dock Neapolitanska partiet allt mer vinna öfverhand på Sicilien. D. 29 Aug. bad Öfverste Costa intåg till den genast för oafhängheten ifriga staden Caltagirone, sedan Palermitanerne och deras anhängare aflägsnat sig. Stadens och landskapets invånare afväpnades. "Detta skedde," säger en Neapolitansk tidning, "innan Gen. Fl. Pepe kom till Sicilien; man kan således hoppas, att han ej kommer att behöfva alla sina stridskrafter, för att bringa ordning och lugn, till och med i Palermo." Denna General är bekant för sina fälttåg i Spanien och Norden, och utmärkte sig vid återtagandet från Moskow och öfvergången öfver Beresina. Provisoriska Regerings-giuntan i Palermo är upplöst och två skrä-föreståndare (åldermän), hvaribland den ene af ganska låg härkomst, stå i spetsen för ärenderna. Hvarthän Costa, på sitt tåg genom ön, kommer, finner han den gunstigaste mottagning. Imedlertid berättas öfver Frankrike, att Trapani ännu belägrades af Palermitanerna och att Palermos garnison tagit tjänst i S. Cataldos armée.

Främmande magters tänkesätt mot Neapel börjar allt mer framträda i huset. Den nya Neapolitanska Ministern i Turin har icke fått företräde hos Konungen, icke ens aflemna bref från sin Konung och Kronprins till Hertiginnan af Genevois. Vid en diplomatisk måltid i Rom, som Franska Ministern gaf, blefvo de afskedade Spaniska och Neapolitanska Ministrarne bjudna, men icke deras efterträdare. Någon ting bestämdt lär icke imedlertid komma att af de allierade magterna beslutas öfver Neapel, förr än de allmänna konferencerna ägt rum, hvilka nu tros komma att hållas i Wien. "Men det parti, som då tages, är lätt att gissa," säger Moniteuren. Kejsarn af Ryssland har underrättat Wienska hofvet, att H. M. icke före d. 20 dennes kan inflnna sig på congre sen. Franska regeringen berättas vara färdig att förklara sig mot Neapel och sammandraga en observations-corps i sydöstra Frankrike.

En resande, som, efter nio månaders frånvaro, nu återsett Neapel, har, till sin förvåning, funnit allt vida mer regleradt och lugnt, än han någonsin vågat hoppas. Allrig har polisen, utan olägenhet för den stilla medborgaren, varit bättre handhafvd än nu; aldrig har bland pöbeln funnits mindre excesser. Parlaments-valen hafva skett med stor ordning och hast; och de valde äro för talenter och redlighet allmänt högaktade män. —

Reguliera arméen består af 50,000 man, 90,000 gammal national-beväring och 100,000 nya Legionärer, som nu med största ifver organiseras öfver hela riket. Hvar och en från 21 till 40 år, utan åtskillnad af rang och stånd, träder i tjänstgöring. Vid September månads slut hade man således 240,000 man på benen, alla med största ifver öfvade i vapen.

Spanien. Den Kungliga kungörelsen om Jesuiternas upphälvande är daterad d. 17 Aug. och bjuder, att de skola återvända, hvar för sig, till sina församlingar och njuta 1500 realers pension. — Första artikeln af lagen om majoraterna gick igenom, efter tre dagars öfverläggning, d. 14 Sept. med 128 röster mot 24, och innehåller, att "alla Majorater, Fideicommissar, Patronater och hvarje annat slags substituerad egendom äro uphäfva och räknas till fri egendom." Detta beslut hade icke Cadiz'ska Cortes vågat taga, och nu kommer således i Spanien icke att finnas annan än fri och säljbar egendom, så vida Konungen icke nekar sin sanction, då verkställigheten uppskjutes åtminstone till nästa session. De öfriga artiklarna af förslaget discuterades lifligt, dagarna derefter; flera återförvisades till utskottet, några återtogos. — Tackafögelse äro beslutna till de provisoriska Juntorna i Madrid, S. Fernando, Corona m. fl.; äfvensom allmän och ovilkorlig amnesti för de ultra-marinska provincerna.

Öfra Italien. I Kyrkostaten rustas och värfvas ifrigt. Lugnet i Rom bibehålles genom starka patruller. — Österrikiska arméen är fördelad i två corps, hvaraf den ena (26,000 man) står i Venetianska gebietet, den andra (24,000) i Lombardiet. Regeringen skall hafva tilljudit den hel. Fadren några trupper, till lugnets bibehållande i Dess stater, hvilket dock Hans Helighet säges hafva undanbedt sig. — Utländingarne i Rom, Neapel o. s. v. göra inga anstalter till afresa; tvärtom berättas, att de där varande Engelsmän bereda sig till vinter-sejören, det bästa de kunna. Det säges till och med, att Ryska familjer sökt credit-bref på Neapel.

Från Rom berättas af en resande, att, vid religiösa högtidligheter där, utländingar af alla trosbekännelser, men i synnerhet Engelsmän företrädesvis för infödda katoliker, få inträde. Nyss före sistl. Långfredag frågade Pasquino sin vän Marforio (två vanliga masquer, till pöbelns förlustelse under carnavalet): "Hvart skall du hän, bror, svartklädd och med värja?" Marforio: "Till Sixtinska kapellet, att höra Miserere." Pasq.: "Du går för-

afsves; Schweitzergardet skall afvisa dig och påfuga cavaliererna skola icke lemna dig inträde." Marf.: "Var icke rädd för det; nog kommer jag in, ty jag blef kättare i går."

Portugal. Från Lissabon berättas, af d. 13 Sept., att Gr. Barbacenas truppar förklarar sig för Patrioterna och att de öfrige visade benägenhet der till. Kongl. Regeringey hade updragit Portugisiska agenten i London att söka ett lån hos Brittiska regeringen, men att i ingen händelse emottaga något väpnadt biträde till sjös eller lands. Allt hvad sist berättades om Gr. Amarantes öfvergång till patrioterna o. s. v. har bekräftat sig. — Porto Juntans, Garnisonens och tidningarnas framställningar till Kongl. Regeringen och nationen måla, i en mästerglig stil, alla landets fordna lidanden och de styrandes orättvisa. — Två officerare hafva, såsom regeringens i Lissabon spioner, blifvit ertappade och af Juntan tillbakaskickade, med tillsägelse att berätta allt hvad de sett.

England. Vid Lord Mayors-valet i London d. 29 Sept., blef af de två sökaude (Aldermännen Thorpe och Waithman), den förre vald. Waitman och James Williams äro valde till Sheriffer. Vid det tillfället uplästes för Borgerskapet Drottningens svar på dess address. Samlingen aflopp icke utan buller och gräl med (den gamla) Lord Mayoren.

Bergamis syster, Grefvinnan Oldi, har, i sällskap med Drottningens Lif-Medicus Doct. Persico, afrest från Majland.

På Kron- och Ankar-källaren skulle hållas en så kallad national-måltid, till firande af borgerliga frihetens triumf i Spanien, Neapel, Sicilien och Portugal. Subscribenternas antal troddes blifva ganska stort. Stewards deputationen, som åtföljer City's address till Drottningen, kommer, på återvägen derifrån, äfven till kalaset.

Frankrike. Hertiginnan af Berry är d. 29 Sept. förlöst med en Prins, som befinner sig väl och heter Hert. af Bordeaux.

Vid arméen är all halfärs-permission uphäfven. Alla officerare på half sold skola möustras; flere af dem tros få Ludvigskorset. — Gen. Lauriston (hvilken troddes blifva Marskalk) har i Bretagne gjort allt, för att försäkra sig om truppernas trohet. De få dubbel sold, i synnerhet garderna. Legionerne reeruterar.

Det är högst sannolikt, att Furst Talleyrand går in i Ministeren. Han har redan upvaktat Kongliga familjen.

Doct. Parisot har sökt och fått afsked ur

Censur-commissionen, och det försäkras, att Augier önskar detsamma, äfvensom det är svårt att finna litterateurer, som gerna inträda deruti. Augier önskar Talleyrands inträde i Ministeren, anser man hans egna tankar tvifvelaktiga. Väl under, rättadt folk tro imedlertid, att svårigheter utrikes ifrån tordé mera förtjena afseende, än de svårigheter, han sjelf kan komma att göra.

Pairerne ransaka och arresterar. Banquierer Officerare, Studenter o. s. v. införas dagligen.

Öfver Nederland berättas, att i Frankrike kommit befallning till alla legioner, att icke mer antaga några recruter, då legionerne redan äro starkare än budgetten innehåller. Det tyckes, att i sednare tider eu mängd soldater blifvit antagna, såsom volontärer och suppleanter, hvilka befördrat rymning och upstudsighet mot regeringen; och det talas om en sträng undersökning om den nu i tjenst varande Franska militärens upförande och tänkesätt, för att afskeda dem, som icke förtjena förtroende.

Tyskland. Många af de för demagogische Umtriebe arresterade hafva blifvit frigifna. Jahns fängelse är i så måtto mildradt, att han får fritt vandra hvar han vill omkring Colberg; han måste dock bo där, tills hans dom fallit. Mühlensfels har blifvit frigifven, och berättelsen om hans vansinnighet lärer vara ogrundad.

Stockholm. I Bref till Kammar-Collegium af d. 7 i sisl. månad hade Kongl. Maj:t befallt bemälte Collegium att inom åtta dagar i underd. förklara sig öfver orsaken, hvarföre Coll. ända till d. 19 sisl. Junii fördröjt afgifvande af ett d. 30 Mars 1814 i nåder infordradt utlåtande öfver all. Secreterarens i Tabell-Commissionen, Cantzli-Rådet H. Nicanders förslag till en förändrad indelning af Socknar, Häradar, Fögderier, Prosterier m. m. i Riket. Collegium hade, i underd. Skrifvelse af d. 18 sisl. månad, anmält dessa orsaker, bestående däruti, att de tre Province Contor, till hvilkas utlåtande nämnde förslag blifvit öfverlemnadt, icke inkommit dermed förr än d. 5 sisl. Junii, oaktadt flera påminnelser; att de, ifrån år 1809, för de täta Riksdagarnas skull ökade göromälen icke satt Coll. i tillfälle att, så skyndsamt som det önskat, lemna den handläggning, hvarje mål fordrat; att Contoren af samma orsaker varit uptagne; att tvänne Kammar-Råd, under nämnde tid, nästan beständigt varit af sjukdom hindrade, hvarigenom en Province-Kammererare måst någon tid begnas till föredragning; att Kam-

mereraren i Första Province-Contoret, på hvars utarbetning målet från början berott, varit och ännu är sjuk; att den ledamot, åt hvilken föredragningen af de så kallade allmänna målen är updragen, varit nyttjad till andra Rikets angelägenheter. Då, i anledning häraf, flera mål måst hvilat, har Coll. urskilt, hvilka mål som tillräde skyndsamt handläggning, och ansett i fråga varande förslag, ibland andra viktiga ärenden, utan olägenhet kunna tåla något uppskof. D. 28 Sept. har Kongl. Maj:t i nåder låtit sig föredragas denna förklaring, och väl funnit, att Collegii göromål i sednare tider betydligt vuxit; men Kongl. Maj:t har likväl, särdeles i afseende på ett mål af den viktigare beskaffenhet, som det nu i fråga varande, med skäl förväntat, att så väl de under Coll. lydande Contor, förr än efter en så lång tids förlopp, till Coll. inkommit med deras utlåtande, som äfven att Coll. åt en sådan Contorens underlåtenhet i detta fall lemnat mera upmärksamhet, än som nu skett. Då Kongl. Maj:t sålunda icke kunnat godkänna de af Coll. upgifna anledningar till uppehållet med afgifvande af det i fråga varande utlåtandet; har Kongl. Maj:t i nåder anbefallt Coll. att förhålla Province-Contoren deras af Coll. härutinnan upgifna embetsförsummelse, med förståndigande att hädanefter, vid ansvar, noggrant sina skyldigheter iakttaga; och gör sig Kongl. Maj:t tillika förvissad, att Coll. för framtiden ej mindre håller behörig hand deröfver, att de under Coll. lydande tjänstemän sina åligganden vederbörligen fullgöra, än ock att Coll. sjelft sina embetspligter med det nit, den drift och den noggrannhet uppfyller, som allmän och enskild rätt skräfver. — Tillika har Kongl. Maj:t befallt, att de så kallade allmänna målen blifva handlagde med den skyndsamt, som med målen beskaffenhet står att förena, och att ett särskildt Diarium föres deröfver; och hör Presidenten, genom tidt och ofta skeende grauskingar af detta Diarium, hålla särskild noga hand deröfver, att dessa mål blifva utan obehörigt uppehåll befordrade, den må af Coll. eller andre embetsverk bero.

Som hos Kongl. Maj:t i underd. blifvit anmaldt, att, ehuru Kongl. Maj:t i Nådige Bref till Kammar-Collegium af den 27 April 1812 och den 17 Junii 1813 befallt, att de återstående bytesmålen med all möjlig skyndsamt skulle af Collegio till utredning och afgörande befordras, samma måls handläggning likväl med långsamt skall framskri-

dit och nu efter 8 års förlopp, en betydlig del deraf vara oafgjord; äfven som Kongl. Maj:t inhämtat, att den i sistnämnde Nådige Bref af den 17 Junii 1813 Kammar-Collegium tillika gifne Nådige befallning, att inom fem år derefter till Kongl. Maj:t inkomma med en förteckning på de hemman, som då ännu kunde för bytesbrister häfta, så inrättad och granskad, att dervid äfven bestämdt kunde förklarås, att några flere hemman, än de då åberörde förteckning införde icke vore uti bytesmål graverade, icke blifvit af Collegio fullgjord eller orsakerne dertill för Kongl. Maj:t uppgifne; alltså har Kongl. Maj:t funnit nödigt att, i bref af d. 28 Sept., anbefalla Dess Justitiæ Cantzlers-Embete, att om rätta förhållandet härmed samt om anledningen, hvarföre nämnde förteckning icke blifvit af Coll. i underdånighet insänd, ofördröjligen göra sig underdånigt och med fullständig berättelse derom till Kongl. Maj:t inkomma, samt i anledning deraf sig i underdånighet yttra, så väl huru Col. må anses sitt åliggande i förevarande ämne hafva fullgjort, som ock hvad åtgärd, till befordrande af de ännu återstående bytesmålen snara avslutande, lämpligen må kunna vidtagas.

Ofta har man hört talas om enighet vid val; dock knappast någon större än den, som för ett par veckor tillbaka visade sig vid ett prestval i Småland. Församlingen hade förgäfvits sökt att få sjerde man på förslaget; och då valet inföll, afgafs ingen enda röst, utan vallängden blef full af Absens.

Nära Halnstad är gjordt ett fynd af en mängd gamla silfvermynt, en del bättre en del sämre. Sednare sorten, hvarpå endast synas oformliga figurer och streck, som icke uplysa, till hvad land eller tid mynten hört, utgör 20 R i vikt; den sednare, som består af ganska rara, hittills (utom ett) i mynt-cabinetet saknade, Engelska och Nederländska mynt från 13:de och 14:de seklarna, utgör 25 lod. Fyndet låg $\frac{1}{2}$ aln djupt, under två stenrös, den bättre sorten under det ena, den sämre under det andra. Huru myntet varit förvaradt, kunde icke upptäckas; troligtvis hade det dock legat i träskrin, emedan där fanns en upruten trädbit och ett jernstycke, som tycktes vara lemning efter ett lås.

Sedan d. 9 till och med d. 14 October är på Metallvägen här, dels utclareradt, dels under lastning lagdt circa 6,200 Skeppund.

STOCKHOLMS COURIER

Thorsdagen den 19 October.

Sine ira, studio et metu.

LAGFARENHET.

(Forts. fr. N:o 83).

Om, såsom Herr Lagmannen förklarar, jag mycket misstagit mig om rätta meningen af hvad Herr Lagmannen anmärkt i fråga om ransakan å Torpet Granhatten efter godset från Helsingholmen; så har Herr Lagmannen ej mindre misstagit sig om tydeliga innehållet af min deröfver afgifne förklaring. Det var, säger Herr Lagmannen, icke i den häktade brottslingens, utan i hans föräldrars hemvist, som den åtalte visitationen anbefalltes och verkställdes. Något annat har icke eller jag sagt; mina ord i förklaringen äro, att jag ej hade i min förmåga, att fatta och med begrepp om lämpelighet eller olämpeligt, rimligt eller orimligt, förena att 52 Cap. Missg. Balken kunde lämpas till Konungens Befallningshafvande, som, på gifven anledning af en redan häktad brottsling, i dennes hemvist låter efterspana, hvad utur mördad mans bo blifvit af hans baneman bortfördt. Af denna recite är ju ganska klart, att jag med den redan häktade brottslingen mente den nämnde mördarens moder, som, på grund af Sonens angivelse, redan var till häktet inbragt och sjelf gifvit anledning, huru det från Helsingholmen komne gods skulle i hennes hemvist på Granhatten igenfinnas. Anders Anders-

son och hans hustru, säger Herr Lagmannen, voro icke med någon brottslighet graverade. Icke med mer, än deras sons upgift, om medvetandet af mordet och emottagande af det stulna eller röfvade godset, samt hustruns anvisning, huru det kunde återfås. Herr Lagmannen anser detta gravamen för oskuld och jag för stark anledning till misstanka om brott. Till hvad min förklaring i detta ämne vidare innehåller har jag ej något att lägga. Den utreder äfven, att den tillvitelse, Herr Lagmannen gjort mig, att hafva å Herr Lagmannens anmärkning i denna punkt satt stämpel af orimlig och olämplig, saknar behörig grund. Denna tillvitelse är således vara förhastad.

Angående Vaktmästaren Grönbergs rapport af den 26 April, har jag redan här ofvan afgifvit det yttrande, som innefattar svar å hvad Herr Lagmannen äfven på detta ställe derom anmärkt.

Ehvad Herr Lagmannen af sin Förmans remiss hämtat skäl eller icke till anmärkning deröfver, att jag nyttjat Länsmannen Röösgren till tjenstgöring inom ett annat district, än hans vanliga, tror likväl jag, att detta är ett ämne, hvarmed Herr Lagmannen icke bordt Kongl. Hof-Rätten besvära. Då Herr Lagmannen fortfar att yrka, det Länsmännen inom Stockholms Län böra nyttjas till tjenstgöring

inom bestämda district, fortfar ock jag att påstå, det Herr Lagmannen desto mindre bordt inlåta sig i något yttrande häröfver, som Herr Lagmannen ej känner, med hvad vilkor de äro antagne och huru deras förordnanden äro lydande, ej eller äger att att mig något härutinnan föreskrifva. Har Herr Lagmannen rätt, så måste jag hafva orätt, och tvertom. Vid så beskaffadt förhållande anser jag mig föranlåten, att fullfölja den anmärkning jag i förklaringen gjort emot Herr Lagmannens behörighet att härutinnan föra talan. Jag anhåller alltså i ödmjukhet, det Höglofl. Kongl. Hof-Rätten täcktes meddela sitt utlåtande, rörande denna stridighet, och förklara, huruvida enär frågan är af alldeles oeconomisk natur, att den af ingen stadgad Lag eller annan gifven föreskrift beror, utan endast och allenast ankommer på mitt enskilda godtfinnande och de åtgärder, som af mig antingen redan blifvit tagne eller hädanefter kunna anses nödige och nyttige att vidtagas, intilldess Konungen i Näder behagat derom annorlunda förordna, Höglofl. Kongl. Hof-Rättens Advocat-Fiscals-Embete lagligen ägt sträcka sitt åtal till hvad härutinnan förekommit.

Att Röösgrens förrättning icke kom så skyndsamt till verkställighet, som påräknadt var, bevisar endast vanskligheten af menkliga calculer och att han, likasom Herr Lagmannen och många andra, kan i sina göromål mötas af oförutsedda hinder. Det bevisar likväl icke, att denna förrättning, i vanlig ordning anbefalld Kronobetjeningen i Sjuhundra Härad, derigenom hade blifvit hastigare företagen och fulländad.

Rörande det anmärkta å Smedjegården med en del af de här ofvannämnde arrester hållne förhör, hvilket Lands-Secre-

teraren verkställt, har Herr Lagmannen ansett obefogenheten deraf erkänd.

Undertecknad Lands-Secreterare tror sig hafva i den förut afgifne förklaringen noga uptagit och fullständigt besvarat allt hvad Herr Lagmannen i detta ämne till utredande framställt, så att icke något återstått, genom hvars förbigående Herr Lagmannen kunnat taga sig anledning till ofvannämnde slutföljd. Jag kan också, för min del, destomindre ingå i ett så beskaffadt erkännande, som jag derigenom skulle medgifva en inskränkning af den rätt Konungens Befallningshafvande efter Lag äger, att både kalla och förhöra hvem som häldst, hvars förklaring han finner nödigt att äska. Genom det i frågavarande förhöret blef ej eller något ingrepp gjordt i Domaremagtens rättigheter; och då en fängslad person, i något af de under Konungens Befallningshafvande lydande häkten, begär att varda hörd, kan lagen icke ens hafva haft för afsigt att sådant förbjuda. Icke okunnig derom, att en brottsliga inför Konungens Befallningshafvande gjorde bekännelser kunna, likasom de, hvilka inför Domaren afgifvas, sedermera återkallas, har jag ej deraf funnit något hinder att afhöra och skrifteligen författa, hvad ifrågavarande personer hade att andraga. Något beslut blef vid detta tillfälle icke fattadt. Till egenskapen deraf kan en förställning, en påminnelse att tala sanning icke hänföras; och deraf lärer äfven följa, att Landskammererarens frånvaro vid detta tillfälle, då Konungens Befallningshafvande sjelf ej var tillstädes, icke är någon anmärkning underkastad. Att dröjsmål med Domarens handläggning vid målet af detta förhör upkom, kan icke sägas, ehvad det samma då redan var till Domstolen öfverlemnadt, eller icke, och minst i förra fallet.

I öfrigt har, i anledning af Herr Lag-

mannens nu afgifne slutelige yttrande, under teknad Lands-Secreterare ej annat att påminna, än att mitt anförande, det Kronofogden Öllers återopade rapport af den 18:de April 1819 icke till Konungens Befallningshafvande ankommit, ej kan vara vederlagd deraf, att Öller inför Höglofl. Kongl. Hof-Rätten den 10 sistledne November företedt en afskrift af det Concept; han hos sig förvarat, till en, må hända afsänd, men dock aldrig till Lands-Cancelliet framkommen, expedition.

Hvad nu angår det påstående om ansvar, hvarmed Herr Lagmannen slutat sin åtgärd i detta mål; så föranlåtes jag först erindra, att Herr Lagmannens här ytterligare gjorde anmärkning, att Petter Andersson, som, vid hans gripande i orten, skall inför Kronofogden Öller nekat sig halva någon medbrottslig, icke efter ankomsten till Länshäktet gjort någon förändrad uppgift, är stridande emot hvad både uti min förra förklaring och jemväl nu blifvit anmält, angående den bestämda afgivelse, som uti närlagde rapport innefattas, och till orderne om Torparen Anders Anderssons och hans hustrus häktande föranledt; i följd hvaraf, och med stöd af hvad jag i öfrigt till försvar af mina åtgärder andragit, jag destomindre anser mig kunna lagligen tillvitas att, hvarken af förhastande eller missledt nit, hafva öfverskridit lag, derå grundad långvariga praxis, eller den mitt embete tillhörande myndighet, som domaren, hvilken tillhört pröfva hvad emot de häktade personer förekommit, fällt Anders Andersson och hans hustru till urbota ansvar, samt hvad Anna Andersdotter och pigan Anna Cajsas beträffar, desse, jemte Anders Andersson och dess hustru, från första urtima Tinget till Länshäktet likaledes återkommit, och något Domarens förordnande om de sistnäm-

des lösgifvande från fängelse, förr än sedan målet vid ett ytterligare urtima Ting förevarit, Konungens Befallningshafvande icke blifvit kungjordt.

Vid hvilket förhållande, det visar sig ostridigt, att de beslut, som angående dessa personers häktande förut ågådt, jemväl blifvit såsom behörigen grundade af Domaren antagne och fullföljde; äfvensom jag, i hvad Lands-Secreteraren enskildt rör, med honom instämmer deruti, att det anmärkte förhöret, som, ej efter hvad Herr Lagmannen Laurin, utan laga anledning, anfördt, blifvit till rättfärdigande af någon Konungens Befallningshafvandes föregående åtgärd anställdt, icke må såsom obehörigt, eller ledande till ransakningens uppehåll anses; och är det på dessa grunder jag tillförser mig, att Advocat-Fiscals-Embets härutinnan gjorde påstående varder till alla delar ogilladt. Stockholm å Lands-Cancelliet den 15:de Maji 1820.

DAN. EDELCREURZ.

A. R. v. SNOW.

(Forts. c. a. g.)

Till Brefskrifvaren i Allmänna Journalen.

Man ser, min Herre, att Ni ej är *advokat*. Tvertom hatar Ni *advokaturen*; och Ni tyckes hafva skäl dertill. Så länge man sjelf kan vara lycklig i denna väg, behöfver man ej hata dem, som blanda sig i yrket. Ser man åter sitt anseende genom tidernas omvexling sjunka; då händer det, att man börjar fördöma sjelfva yrket; då kunna vi få höra till och med en *advokat* skrika mot *advokaturen*.

Utän tvifvel har likväl Ni, m. H., helt andra skäl till er *ifver*. Jag skulle tro ett deribland vara det stora allmänna skälet, som bragt så många att svärja öfver de